

Landschappelijk inpassingsplan Beumersteeg 10 in Holten

Colofon

Landschappelijk inpassingsplan
Beumersteeg 10 in Holten

Uitgevoerd door: Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: Van Westreenen
Contactpersoon: dhr. G.Navis

Projectnummer en versie: 585, versie 1.3		Status: definitief
Projectleider: Ing. P.Leemreise	Veldmedewerker(s): Ing. P.Leemreise	Rapportdatum: 14-4-2015
Ligging projectgebied: Beumersteeg 10 Holten		

Correspondentieadres:
Postbus 206
7480 AE Haaksbergen
info@natuurbankoverijssel.nl

@natuurbankOverijssel

1. Inleiding

Er zijn concrete plannen om een bestaand agrarisch erf op het adres Beumersteeg 10 in Holten uit te breiden met een nieuwe stal. Vanuit een goede ruimtelijke ordening is het wenselijk het nieuwe erf landschappelijk in te passen. Bij grootschalige uitbreidingen wordt van de initiatiefnemer verwacht dat hij naast de erfinpassing, ook het omringende landschap versterkt (zgn. KGO gedachte). De gemeente Holten-Rijssen hanteert hierbij geen kwantitatieve normen, maar beoordeelt het totale plan. In voorliggend rapport wordt een concreet voorstel voor landschappelijke inpassing van het erf en landschappelijke versterking gepresenteerd.

Bij het opstellen van het inpassingsplan wordt naar zowel het erf als de directe omgeving gekeken. Na een ruimtelijke analyse, een beschrijving van het huidige landschap en (a)biotische waarden wordt het rapport afgesloten met een hoofdstuk waarin wordt beschreven hoe de nieuwe beplanting wordt aangelegd en hoe het vervolgbeheer eruit ziet.

2. Het plangebied

2.1 Situering

Het plangebied is gelegen aan de Beumersteeg 10 in Holten. Het ligt in het buitengebied, globaal tussen de kernen Okkenbroek en Dijkerhoek in. Op onderstaande afbeelding wordt de globale ligging van het plangebied met de gele cirkel weergegeven.

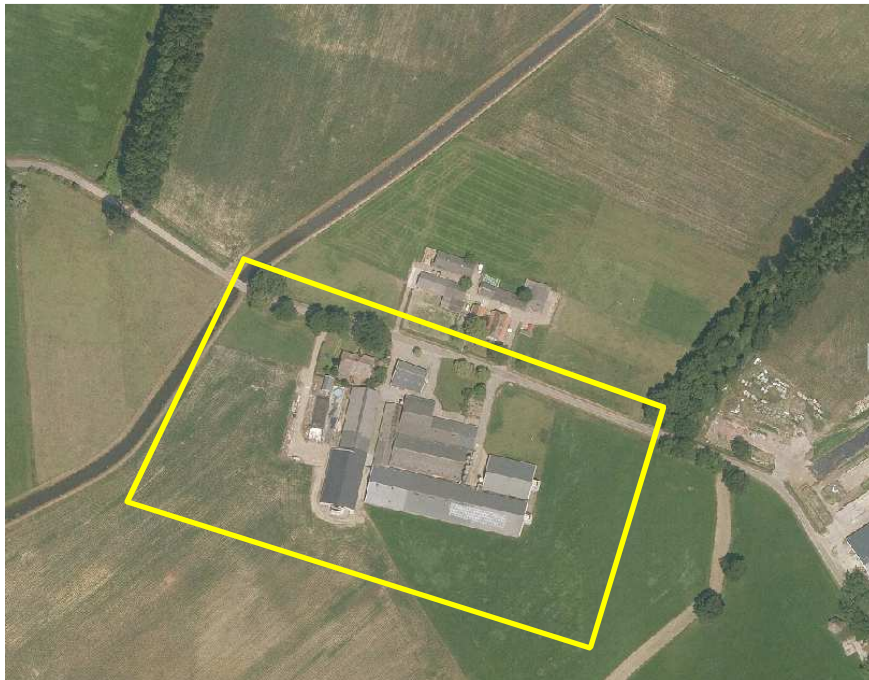
Globale ligging van het plangebied in de omgeving. Het plangebied wordt met de gele cirkel aangeduid.

2.2 Beschrijving van het erf en landschap

Bebouwing

Op het erf is een varkenshouderijbedrijf gevestigd. De bedrijfswoning ligt in de noordwesthoek van het perceel aan de Beumersteeg. Op het erf staan een zevental stallen en het grenst aan de oost-, zuid- en westzijde aan agrarische cultuurgrond. Op onderstaande afbeelding wordt het huidige erf weergegeven.

Ten oosten van het erf liggen enkele hoofdtransportleidingen van de Gasunie.

Detailopname van het huidige erf. De begrenzing van het nieuwe erf wordt indicatief met de gele lijn weergegeven.

Erfbeplanting

Op het erf treffen we niet veel erfbeplanting aan. De aanwezige erfbeplanting staat aan de voorzijde langs de Beumersteeg. Aan de zij- en achterkant ontbreekt erfbeplanting. Op onderstaande afbeeldingen wordt de huidige situatie weergegeven.

Aanzicht op het erf en de aanwezige beplanting vanaf de Beumersteeg.

Het historische landschap

Het plangebied ligt in een gebied dat gekenmerkt wordt door een sterke afwisseling van oude- en jonge ontginningen die sterk verweven zijn met elkaar en soms in smalle banen naast elkaar liggen. De hogere, en daardoor drogere delen, behoren doorgaans tot het kampenlandschap. Daar wordt al eeuwenlang landbouw gepleegd vanaf oude bouwplaatsen. De natte delen bleven tot medio 20^e eeuw (natte)heide en zijn pas veel later in cultuur gebracht. Agrarische bedrijven in het oude landschap liggen vaak 'los verspreid' in het landschap, al dan niet op enige afstand van de wegen. De boerderijen in het jonge ontginningslandschap liggen rationeel langs de ontginningswegen met de voorzijde gericht naar de weg.

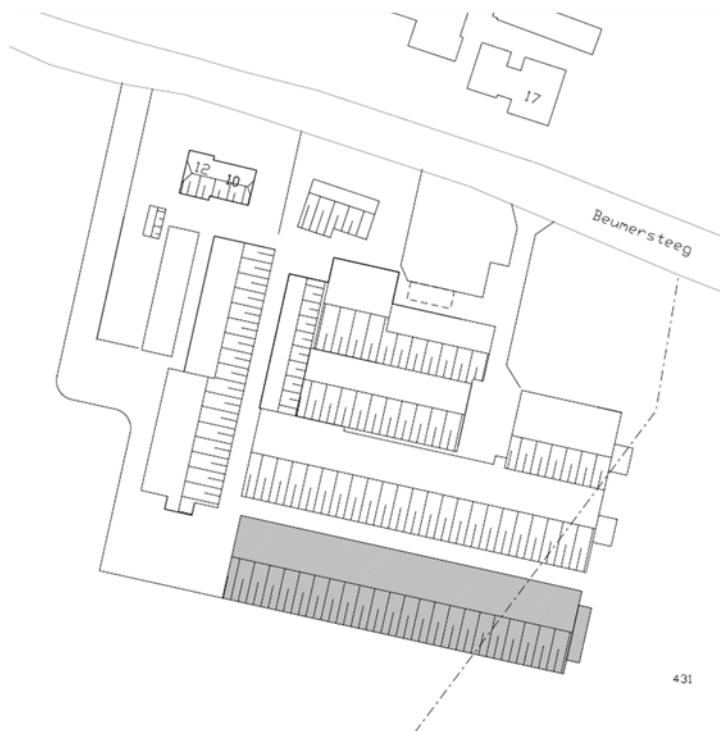
Het huidige landschap

Door ruilverkaveling in de 20^e eeuw is het oorspronkelijke karakter van het landschap dusdanig aangetast dat we op haast historische kaarten moeten kijken om te zien in welk landschapstype het plangebied ligt. Door de aanleg van een fijnmazig netwerk van kavelsloten en sloten wordt het gebied sterk ontwaterd waardoor gangbare landbouw in het van oudsher natte gebied mogelijk is. Kleine percelen zijn tot grote rationale kavels gewijzigd en de oorspronkelijke kavelgrensbeplanting is nagenoeg verdwenen. De lange rechte wegen en de rationele rechtlijnige landschappelijke beplanting bestaande uit een standaard assortiment beplanting verraden dat we hier te maken hebben met een broekontginning. Jonge ontginningsboerderijen liggen verspreid in het gebied, waarbij de woning direct aan de weg is gesitueerd. De oudste erven dateren vermoedelijk uit de jaren '50 van de vorige eeuw.

De landschappelijke beplanting in het gebied bestaat uit houtsingels van eik, berk, wilg en els met een ondergroei van sleedoorn, veldesdoorn, lijsterbes en vlier. Laanbeplanting in het kampenlandschap bestaat vaak uit zomereik, maar ontbreekt in grote delen van het jonge ontginningslandschap. Bij oude boerderijen staan vaak nog restanten van een oude boomgaard en oude zomereiken. Op de erven in het jonge ontginningslandschap ontbreekt veelal erfbeplanting of is aanwezig in een gemengde samenstelling van zomereik, els, es en berk.

3 Voorgenomen activiteiten

De voorgenomen activiteit bestaat uit het bouwen van een nieuwe stal aan de achterzijde van het erf. Op onderstaande afbeelding worden de nieuwe gebouwen op het bestaande erf geprojecteerd.

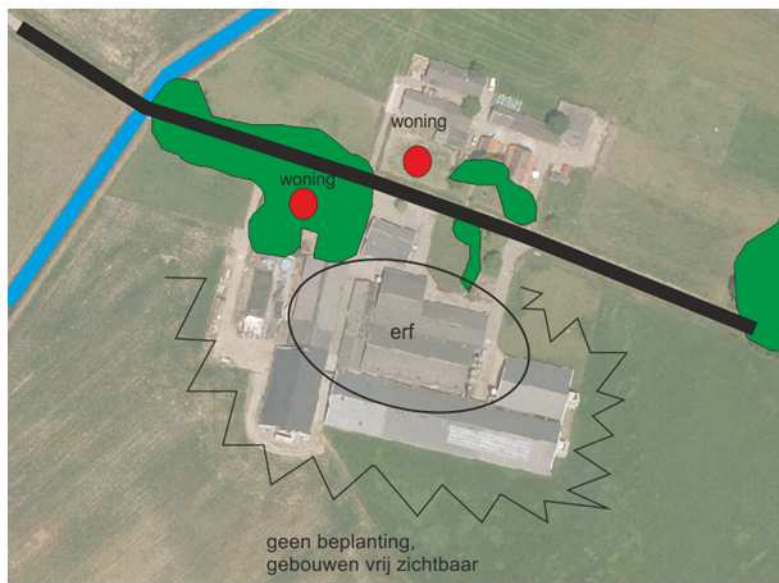
Weergave van de gewenste situatie.

4 Analyse

4.1 Ruimtelijke kwaliteit

Het erf ligt in een vrij open, rationeel ingericht agrarisch cultuurlandschap. De erfopbouw is karakteristiek voor jonge ontginningsboerderijen waarbij de woning direct aan de weg ligt en de gebouwen naast- en achter de woning gelegen zijn. Aan de noordzijde, parallel aan de Beumersteeg, staat erfbeplanting in de vorm van enkele zomereiken, essen, elzen, fruitbomen en tamme kastanje. Ter hoogte van het erf staan geen laanbomen langs de Beumersteeg.

Ondanks het ontbreken van erfbeplanting die het zicht op de stallen wegnemen, vallen de agrarische gebouwen niet bijzonder op in het landschap. Dat komt voornamelijk omdat de het wegenpatroon ter plaatse extensief; de wegen liggen ver uit elkaar waardoor het zicht van af de openbare weg op het erf alleen mogelijk is vanaf de Beumersteeg.

Ruimtelijke analyse van het nieuwe erf.

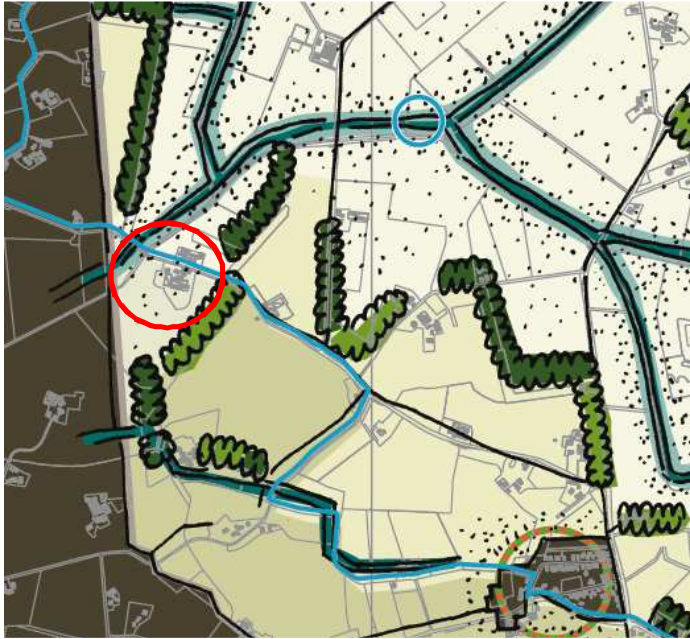
4.2 Wat zegt het gemeentelijk beleid?

Het plangebied ligt volgens de visiekaart van het landschapontwikkelingsplan Rijssen-Holten in deelgebied 1 'Espelo, Dijkermaten en Dijkerhoek.'

In dit deelgebied staat optimalisering van de agrarische bedrijfsvoering centraal, rekening houdend met de aanwezige grondwaterwinning en de beplantingsstructuur van de ruilverkaveling.

In het LOP wordt de volgende opgave voor het landschap geformuleerd (die een relatie met het plangebied heeft):

- behoud en versterking van het landschapsbeeld aangelegd tijdens de ruilverkaveling Markelo-Holten;
- vergroting van de openheid in het stroomgebied van de Soestwetering is wenselijk, ter bevordering van de herkenbaarheid en het contrast met de omgeving;
- Soestwetering moet beter herkenbaar worden als blauwe drager van dit deelgebied.

Uitsnede van de viiekaart voor het plangebied en omgeving (LOP Rijssen-Holten). De ligging van het plangebied wordt met de rode cirkel aangeduid.

4.3 Uitgangspunten voor landschappelijke inpassing

Op basis van de analyse worden de volgende uitgangspunten gehanteerd voor de landschappelijke inpassing van het erf.

4.3.1 Algemeen

Zichtbaarheid bebouwing

Agrarische bebouwing mag zichtbaar zijn in het agrarisch cultuurlandschap. Het uitgangspunt is niet om alle bebouwing achter een 'groene muur' te plaatsen. Landschapsontsierende objecten (zoals opvallende betonnen keerwanden e.d.) worden bij voorkeur wel achter 'groen' geplaatst.

Geborgenheid

Erfbeplanting is niet bedoeld om agrarische erven volledig te verbergen achter een groene 'muur'. Het aanbrengen van opgaande beplanting op erven zorgt wel voor geborgenheid van het erf in het landschap. Opgaande beplanting was van oudsher aanwezig op boeren erven. Deze had de functie als bliksemafleider en als leverancier van geriefhout.

Streekeigen beplanting

Als plantmateriaal voor nieuwe beplanting wordt streekeigen beplanting gebuikt. Dit is beplanting welke karakteristiek is voor het landschap en geschikt is op de locatie (bodem, water). Naast het aanleggen van beplanting, kan het zinvol zijn om bestaande niet inheemse beplanting te verwijderen en al dan niet te vervangen voor inheems plantmateriaal.

Streekeigen beplantingsvormen

Bij het ontwerp van de erfbeplanting wordt gekeken naar streekeigen beplantingsvormen. Met betrekking tot het erf vormen solitaire loofbomen (eik, walnoot), houtsingels, hoogstam fruitbomen en scheerhagen streekeigen beplantingsvormen. Hoogstam fruitbomen worden zowel in een bongerd (boomgaard) geplant als in rijbeplanting.

Huidige beplanting

Alle erf- en landschappelijke beplanting op en rond het erf wordt behouden.

4.3.2 Vanuit beleid

Versterken van de Soestwetering

De ligging van de Soestwetering kan benadrukt worden door de aanplant van knotbomen (wilg, els, es) langs het schouwpad van de wetering. Om openheid langs de randen van de wetering te waarborgen en zo de beleving van de wetering te versterken wordt een strook cultuurgrond extensief beheerd als grasland (maaïen of begrazen).

5 Het ontwerp

5.1 Algemeen

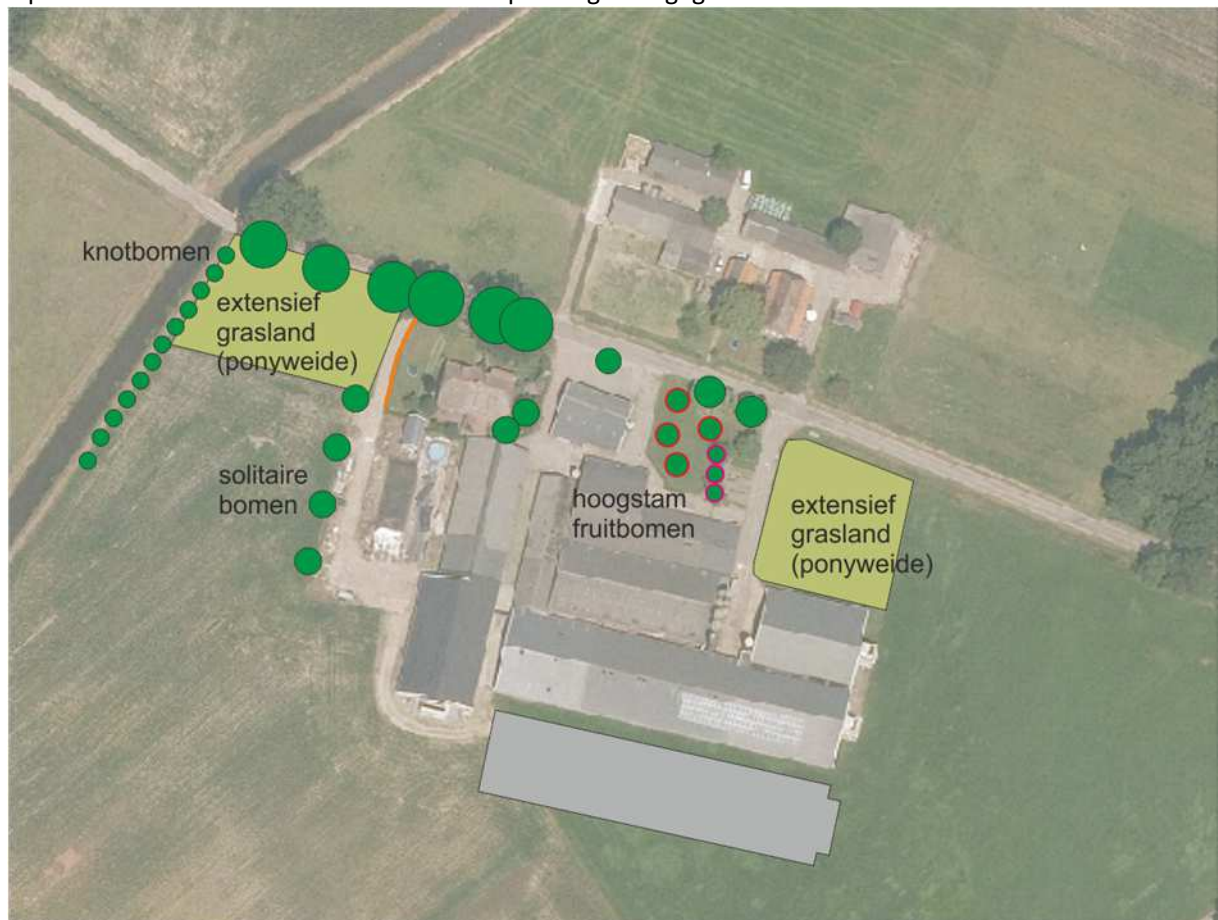
In dit hoofdstuk wordt het ontwerp voor de inpassing van het erf gepresenteerd. Naast erfbeplanting is ook gekeken naar versterking van het landschap in de directe omgeving van het erf.

5.2 Het plan

Op en rond het erf worden de volgende maatregelen genomen:

- Aanplant twaalf knotbomen langs de Soestwetering
- Aanplant vier solitaire loofbomen langs de westrand van het erf
- Aanplant vier hoogstam fruitbomen aan de voorzijde
- Behoud extensief beheerd grasland langs de Soestwetering

Op onderstaande kaart wordt de nieuwe beplanting weergegeven.

Ontwerp voor landschappelijke inpassing van het nieuwe erf.

6. Inrichting en beheer

6.1 Inrichting

Met betrekking tot de inrichting wordt uitsluitend beplanting toegevoegd, er wordt geen bebouwing gesloopt of beplanting verwijderd.

Om tot het wenselijke eindbeeld te komen worden de volgende elementen toegevoegd;

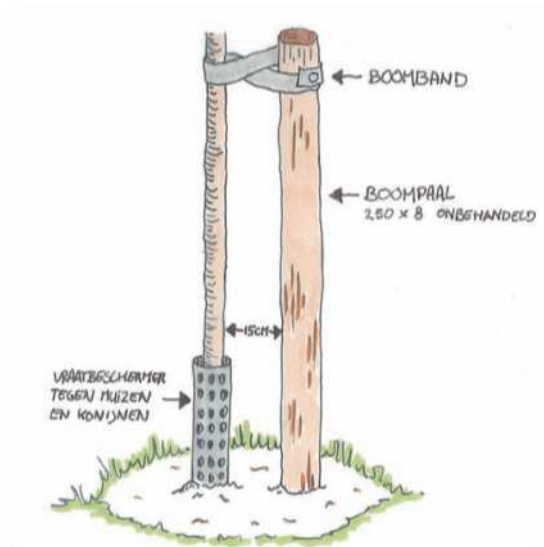
Solitaire bomen

Er worden vier solitaire loofbomen geplant. Dit mogen zomereiken, essen of linden zijn. Deze bomen hebben een minimale stamomtrek van 10-12 cm op 1,5 meter hoogte boven de wortelvoet. De bomen worden geplant in een ruim plantgat en ondersteund door twee boompalen en boomband. Er worden als laanboom gekweekte bomen gebruikt.

Het aanplanten van een boom kan plaats vinden tussen half november en half maart, mits het niet vriest. Voor de aanplant wordt een als laanboom gekweekte boom benut met een minimale omtrek van 10-12 cm. Er mag ook een boom met een grotere maat, bijvoorbeeld 14-16 cm met kluit gebruikt worden. Indien de boom niet direct aangeplant kan worden, dan kan deze tijdelijk opgekuild worden. Kies hiervoor een vochtige schaduwrijke plaats uit. Het opkuilen kan door een gat in de grond te graven en daar de bomen met de wortels in te zetten. Bedek de wortels met de vrijgekomen grond.

Specifieke plantinstructie

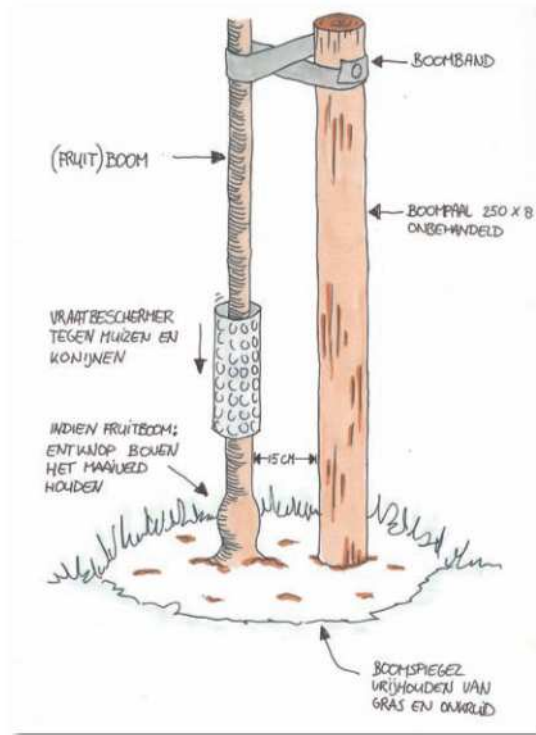
1. Voor het aanplanten is een ruim plantgat noodzakelijk waarin de wortels zich wijd kunnen uitspreiden. Het plantgat dient daarom ongeveer een afmeting te hebben van 70x70x70 cm groot. Spit na het graven de bodem van het plantgat los.
2. Plaats daarna een boompaal van onbehandeld hout naast de boom (maat 250 cm lengte bij 8 cm doorsnede), op ongeveer 15 cm van de boom, aan de kant van de heersende windrichting (dit is meestal het zuidwesten). Bevestig de jonge boom met een brede band aan de boompaal.
3. U kunt nu het plantgat weer dichtgooien. Pas indien nodig bodemverbetering toe door bijvoorbeeld potgrond te mengen met de grond uit het plantgat.
4. Plaats bij een bomengroep de bomen ruim uit elkaar, de minimale plantafstand is 6 meter. Een volwassen boom kan al snel een kroon ontwikkelen van 10 meter breed.

Plantinstructie solitaire boom

Hoogstam fruitbomen

Er worden vier hoogstam appelbomen geplant met een minimale stamomtrek van 10-12 cm op 1,5 m1 hoogte. De hoogstamappelbomen worden in een ruim plantgat gepoot en ondersteund door twee boompalen met boomband. Er wordt bij voorkeur gebruik gemaakt van oude rassen. Deze zijn van nature robuuster en minder kwetsbaar voor ziektes en plagen.

Verder:

- Hoogstambomen kunnen meer dan 10 meter hoog en breed worden. Het is daarom belangrijk bij aanplant de fruitbomen op ruime afstand van elkaar te planten.
- Voor het planten is een ruim plantgat noodzakelijk waarin de wortels zich wijd kunnen uitspreiden. Het plantgat moet daarom een afmeting hebben van 70x70x70 cm groot. Spit na het graven de bodem van het plantgat los.
- Plaats daarna een boompaal van onbehandeld hout naast de boom (maat 250 cm bij 8 cm), op ongeveer 15 cm van de boom, aan de kant van de heersende windrichting (dit is meestal het zuidwesten), waar u de jonge boom met een brede band aan bevestigt.
- U kunt nu het plantgat weer dichtgooien. Pas bij arme grond bodemverbetering toe door bijvoorbeeld potgrond te mengen met de grond uit het plantgat.

Knotbomen

Er worden 12 knotbomen geplant. Als knotboom kunnen boswilgen, elzen, essen en zelfs zomereiken gebruikt worden. Indien voor knotwilgen gekozen wordt, dan wordt geadviseerd om regionaal te zoeken naar geknotte wilgen en daar een tak vandaan te halen en in de grond te zetten (ca 1 meter). Deze tak zal uitlopen en een nieuwe boom vormen. Er kunnen ook speciaal als knotboom gekweekte bomen geplant worden.

Snoeihout van de wilg; prima start als nieuwe knotwilg.

Algemene opmerking

Initiatiefnemer dient er op toe te zien dat uitsluitend inheems plantmateriaal gebruikt wordt. De leverancier van het plantmateriaal kan hierop toezien.

6.2 Beheer

Solitaire bomen

Geen beheer, mogelijk opkronen als schade aan landbouwvoertuigen ontstaat door lage takken.

Boomgaard

Het snoeien van fruitbomen wordt al eeuwen toegepast. Het snoeien van de fruitboom in de jeugdfase wordt de vormsnoei genoemd. De vormsnoei zorgt voor een bepaald model. Wanneer dat model is bereikt volgt de onderhoudssnoei. Ook kunnen fruitbomen op verschillende manieren gesnoeid worden. Bijvoorbeeld met als doel productie of als doel het landschappelijk beeld. Landschap Overijssel geeft basiscursussen voor het snoeien van hoogstamfruitbomen.

Snoeien van hoogstam fruitboom

Knotbomen

Deze dienen periodiek geknot te worden om te voorkomen dat de uitlopers te zwaar worden en de boom vernielen doordat ze afscheuren. Het knotten is afhankelijk van de groeisnelheid van de jonge uitlopers. Doorgaans worden knotbomen iedere 5-10 jaar geknot. Essen en eiken hoeven minder vaak geknot te worden dan wilgen en elzen.

